

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Václava Novotného v právní věci žalobkyně: **M. S.**, zastoupené advokátem JUDr. Pavlem Krupkou, se sídlem AK Palachova 14, Litoměřice, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 29. 1. 2004, č. j. 47 Az 418/2003 - 27,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 30. 1. 2003, č. j. OAM-223/VL-07-12-TZ-2003 byla jako zjevně nedůvodná dle § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) zamítnuta žádost stěžovatelky o udělení azylu, současně žalovaný rozhodl že se jí neuděluje azyl podle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu. Žalobu podanou proti rozhodnutí žalovaného Krajský soud v Praze výše uvedeným rozsudkem jako nedůvodnou zamítl; proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka kasační stížnost, v níž uplatňuje důvody podle ust.§ 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.). Stěžovatelka namítá, že soud, stejně tak i žalovaný nesprávným způsobem posoudily právní otázku, a sice, zda je možno na její případ vztáhnout ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Stěžovatelka poukazuje na to, že Polsko bylo pouze tranzitní zemí, kterou projížděla, ve skutečnosti přišla z Ukrajiny, přičemž krajský soud se nezabýval otázkou, zda je Ukrajina bezpečnou zemí. Nezákonnost spatřuje i v nesprávné aplikaci ust. § 14 zákona o azylu, neboť se domnívá, že tíživé podmínky v její zemi odůvodňují udělení humanitárního azylu. Stěžovatelka požaduje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení; současně požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný v písemném vyjádření popřel oprávněnost kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy; v dalším odkázal na správní spis. Stěžovatelka uplatňuje v kasační stížnosti důvody, které v předchozím řízení neuplatnila, konkrétně namítá chybnou aplikaci ust. § 16 z důvodu, že Polském pouze projížděla a nepobývala tam, jak to shledal správní orgán. Navrhuje kasační stížnost zamítnout.

Nejvyšší správní soud posoudil v prvé řadě nezbytnost vydání rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s. a dospěl k závěru, že o něm není třeba rozhodovat tam, kde se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Dle ustanovení § 109 s. ř. s. byl Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti Ke skutečnostem, které stěžovatelka uplatnila poprvé až v kasační stížnosti soud v souladu s ust. § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlédl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí Krajského soudu v Praze v mezích uplatněných důvodů a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, jakkoli surovým, hrubým a těžce postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána . Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování. Proto např. porušování hospodářských, sociálních a kulturních práv, jejichž požívání je do značné míry závislé na stupni ekonomické vyspělosti příslušné země, nečiní z dané osoby uprchlíka ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, kterou je Česká republika vázána, a není tedy ani důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 azylového zákona, byť by životní podmínky v dané zemi byly sebevíc tíživé, ledaže by ekonomická opatření mající nepříznivý dopad na životní úroveň příslušné osoby byla skrytě namířena proti určité národnostní, rasové nebo politické skupině; zde by pak podle okolností případu přicházelo v úvahu naplnění podmínek pro udělení azylu.

Tvrzená nezákonnost, spočívající v nesprávném právním posouzení věci soudem v předcházejícím řízení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

Krajský soud byl při posuzování zákonnosti rozhodnutí žalovaného správního orgánu vázán v souladu s ustanovením § 75 s. ř. s. rozsahem a důvody podané žaloby a při

přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

V řízení bylo zjištěno, že stěžovatelka dne 20. 1. 2003 požádala o udělení azylu, v žádosti uvedla, že je ukrajinské národnosti, není a nikdy nebyla členkou politické strany ani jiné organizace, není proti ní vedeno trestní stíhání. Při pohovoru dne 26. 1. 2003 také uvedla, že z Ukrajiny odcestovala autobusem dne 22. 10. 2002, po příjezdu na ukrajinsko-polské hranice museli všichni cestující vystoupit z mikrobusu a předložit ke kontrole, která trvala asi hodinu polským a ukrajinským celním orgánům cestovní doklady a zavazadla. Poté pokračovali do České republiky. O azyl v Polsku nepožádala, neboť o této možnosti nevěděla.

Na základě informací s nimiž se měla možnost stěžovatelka seznámit při pohovoru, správní orgán I. stupně dospěl k závěru, že Polsko splňuje znaky třetí bezpečné země, stěžovatelka měla možnost zde o azyl požádat, a proto návrh podle ust. § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu jako zjevně nedůvodný zamítl.Současně správní orgán doplnil, že stěžovatelka nebyla osobou oprávněnou k udělení azylu podle § 12 a § 13 zákona o azylu ani nebyly shledány důvody pro udělení humanitárního azylu ve smyslu ust. § 14 cit. zákona.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel přichází ze státu, který Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi nebo bezpečnou zemi původu, nebude-li prokázáno, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. Legální definici bezpečné třetí země obsahuje ustanovení § 2 odst. 2 citovaného zákona, podle níž se takovouto zemí rozumí stát jiný než stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, ve kterém cizinec pobýval před vstupem na území a do kterého se může tento cizinec vrátit. Jak vyplynulo z informací o hodnocení Polska jako bezpečné třetí země, legislativní úprava problematiky azylu v této zemi odpovídá mezinárodním principům ochrany uprchlíků zakotveným v Ženevské úmluvě a Newyorském protokolu, a tyto principy jsou také v praxi dodržovány. Státní orgány této země nevracejí uprchlíky do zemí, kde by jejich život nebo osobní svoboda byly ohroženy na základě rasy, náboženského vyznání, národnosti, příslušnosti k určité společenské skupině nebo politického přesvědčení nebo kde jim hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu smrti anebo jejich život je ohrožen v důsledku válečného konfliktu. Na základě uvedených informací nelze považovat Polsko za zemi, která by nesplňovala znaky bezpečné třetí země. Stěžovatelka ani sama žádné konkrétní důvody, které by vedly k jinému závěru neuvedla.

Podstatou a smyslem azylového řízení je, že cizinec pronásledovaný za uplatňování politických práv a svobod ve své vlastní zemi (čl. 43 Listiny základních práv a svobod), má o azyl požádat vždy již v první zemi, kde má reálnou příležitost tento status obdržet nejdříve a kde budou garantována jeho základní práva a svobody. Takovouto zemí je zpravidla právě tzv. bezpečná třetí země ve smyslu § 2 zákona o azylu. Azylové zákonodárství České republiky v kontextu právních úprav azylu v jiných srovnatelných demokratických evropských zemích vnímá právo na azyl jako právo na nezbytnou ochranu před pronásledováním v zemích původu; nikoliv však jako právo vybrat si zemi, ve které žadatel o azyl bude chtít toto své právo uplatnit. Polsko je na základě získaných informací o azylové proceduře v této zemi, jakož i podle zprávy Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv v Polsku za rok 2000 a 2001 demokratickým státem, v němž jsou dodržována a respektována základní lidská práva a svobody ; žalovaný ani soud nepochybil při hodnocení Polska jako třetí bezpečené země. Nad rámec odůvodnění Nejvyšší správní soud konstatuje,

že členské země EU postupují při posuzování žádostí o azyl podle nařízení Rady ES č. 343/2003, přičemž kritériem pro určení země, která provede řízení o udělení azylu, je prokázání vstupu na území.

Žalovaný ani krajský soud nikterak nepochybil, když shledal žádost stěžovatelky o udělení azylu zjevně nedůvodnou, přičemž správně aplikoval ust. § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu.

Zamítnutí žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle § 16 zákona o azylu vylučuje posouzení žádosti podle § 12 téhož zákona. Pokud v řízení vyplyne nepochybná skutečnost, taxativně uvedená v § 16 odst.1 písm. e) zákona, totiž, že stěžovatelka přichází ze země, kterou Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, správní orgán zamítne žádost jako zjevně nedůvodnou. přičemž V daném případě správní orgán rozhoduje konečným způsobem ve věci, bez toho, aby zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu dle § 12 zákona. Skutečnost , že se žalovaný a následně i soud nad rámec zabýval zkoumáním podmínek pro udělení azylu dle § 12, § 13 a § 14, nemůže způsobit nezákonnost rozhodnutí. Protože pro rozhodování o udělení azylu podle § 13, resp. § 14 zákona je určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 a tento důvod při postupu dle § 16 není zjišťován, nemůže správní orgán posuzovat ani naplnění důvodů pro udělení azylu dle § 14. Ze stejného důvodu se proto námitkami stěžovatelky stran udělení humanitárního azylu nezabýval ani Nejvyšší správní soud. Zamítl-li tedy správní orgán žádost jako zjevně nedůvodnou, přičemž nad rámec zkoumal důvody pro udělení azylu podle § 13 odst. 1 zákona, které stěžovatel nenaplnil, postupoval v souladu se zákonem.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst.1 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se nepřiznává náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, 120 s. ř. s.).

V Brně dne 23. 2. 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu